DIGITALISAATION JA TIEDONHALLINNAN KEHITTÄMISEN TILANNE SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLOSSA

Eduskunta / Kunta- ja terveysjaosto 24.10.2010

Minna Saario, johtaja
Mikko Huovila, erityisasiantuntija

STM, Ohjausosasto
Digitalisaatio ja tiedonhallinta -yksikkö

Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen tietojärjestelmäarkkitehtuuri

LUONNOS tavoitetilaksi 2025 mennessä

Sote-toimijat

Sosiaalihuollon tietojärjestelmät
Potilastietojärjestelmät
Palvelusetelijärjestelmät
Apteekkijärjestelmät

Alueelliset asiointi-palvelut

Tiedolla johtamisen järjestelmät

SoteDigi Oy

Kansalliset palvelut

116117, OmaOlo

Suomi.fi

Kansalliset tiedonhallinnan tukipalvelut

Tunnistuspalvelut
Viestinvälitys
Palveluportaali
Valtuutuspalvelu

Toisiokäyttö

Lupaviranomainen

Yliopistot
Päättäjät
Yritykset

APPS

Internet
Kaupalliset palvelut
Mobiili

Viestinvälitys, Avoimet rajapinnat, Standardit

Sosiaali- ja terveydenhuollon laatu- ja kustannustiedot

Kela

Omakanta

Kanta
Sosiaalihuollon arkisto
Potilastiedon arkisto
Sähköinen resepti

Omatietovaranto (2020?)

Sosiaaliturva?
Sosiaalietuudet
Sosiaalivakuutus
Eläkkeet

Tilasto ja rekisterit

THLn rekisterit
Tilastokeskus
Eläketurvakeskus
Kansaneläkelaitos

Täsmälääketiede
Genomikeskus
Syöpäkeskus
Neurokeskus
Biopankit

Genomitiedot

Perustietovarannot
Organisaatiorekisteri
Väestötietojärjestelmä
Palvelutietovaranto
Ammattihenkilörekisteri
Koodistopalvelu
Tulorekisteri

LUONNOS SOTE-UUDISTUKSEEN LIITTYVÄSTÄ TIEDONHALLINNAN JA ICT:N KEHITTÄMISESTÄ

Asukkaan digitaaliset palvelupolut	Ammattilaisen sujuvat työkäytänteet	Johtamisen kehittäminen ja työvälineet
Alueet (ja niiden valtionavustettavat kohteet)		
• Asiointi- ja omahoitopalveluiden käyttöönotto ja uusien sisältöjen kehittäminen (=Omaolon levittäminen) • Asiakasohjauksen toimintamallin käyttöönotto • Lääkkeen käyttäjää tukevien omapalveluiden kehittäminen • Palveluiden liittäminen Omatietovarantoon ja sitä hyödyntävien toimintamallien käyttöönotto • Kotona asumisen tuki, robotisaatio • Palvelutarpeen arviointi, hoidontarpeen arviointi • Etäpalvelut	• Toimintaprosessien yhtenäistäminen uusilla ja/tai konsolidoiduilla APTJ-ratkaisuilla • Moniammatillisen tiedonhallinnan toimintakäytäntöjen kehittäminen sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain pohjalta, sosiaalihuollon uudistaminen Kanta-käyttöönottojen avulla • Terveys- ja hoitosuunnitelman, todistusten ja lausuntojen välittämisen sekä potilastiedon koosteiden käyttöönotto, vanhojen tietojen arkistointi • Päätöksentuen kehittäminen erityisesti lääkkeen määräämisen tueksi (esim biosimilaarit) • Etäkonsultaation kehittäminen • Kyberturvallisuuden parantaminen	• Tiedolla johtamisen käytäntöjen edistäminen (esim. alueelliset tiedolla johtamisen kehittämisen suunnitelmat) • Kirjaamiskäytäntöjen yhtenäistäminen • Palveluiden käyttöä kuvaavien tutkimusten tekeminen • Asiakaspalautejärjestelmän käyttöönotto
Kansalliset toimijat (toimenpiteet ovat edellytyksenä alueelliselle kehittämiselle)		
• Omaolon uusien sisältöjen toiminnallisuuksien kehittäminen (SoteDigi) • Omahoitoekosysteemin fasilitointi (SoteDigi) • Omatietovarannon kehittäminen (Kanta) • Palveluntuottajia kuvavan tiedon tuominen kansalaisille? • Henkilökohtainen budjetti?	• Kanta-palveluiden laajentaminen (erit. sosiaalihuolto, Omatietovaranto, tiedonhallintapalvelun käyttöönotto, lääkityksen kehittäminen, todistusten välittäminen, rekisterinpitomuutokset + ??) • Ohjeistukset ja koulutukset yhtenäisiin toimintamalleihin • Kyberturvallisuuden parannukset • Kirjaamisen koulutus (Kansakoulun jatko?)	• SoteDigi Oy:n tiedolla johtamisen sisältökehittäminen sekä alueille/maakunnille tarjottavien tietojärjestelmäratkaisujen kehittäminen • Valtakunnallisten määrittelyiden ja ohjeiden uudistaminen ja kehittäminen • Kansallisten raportointi- ja tietojärjestelmäratkaisujen kehittäminen

ASUKKAIDEN DIGITAALISTEN PALVELUIDEN KEHITTÄMINEN

- Keskeinen tavoite tulevaisuuden SOTE-keskusohjelmassa
  - Mahdollista vähentää fyysisten palveluiden tarvetta ja tukea ihmisten mahdollisuuksia oman hyvinvoinnin ylläpitämiseksi
- Tällä hetkellä alueelliset erot palveluissa suuria
- Kansallisesti tärkeimmät palvelut
  - Omakanta (Kela), Omatietovaranto (2020?)
  - Omaolo (kunnat + SoteDigi)
  - Terveyskylä (HUS + muut YO-piirit)
- Keskeistä olisi pystyä levittämään jo olemassa olevia palveluita tehokkaasti
  - Digitaalisten palveluiden yksi etu on monistettavuus

AMMATTILAISTEN UUDISTUVAT TYÖKÄYTÄNNÖT JA NIITÄ TUKEVA ICT

- Suomi ollut edelläkävijä sähköisten asiakas- ja potilastietojärjestelmien käyttöönotossa
  - Tietojärjestelmäkanta kuitenkin vanhentunutta ja uudistamistoimia tehdään koko maassa

- Kolme keskeistä hankintakonsortiota:
  - Apotti näistä pisimmällä. Käyttöönotot menossa parhaillaan. (HUS, Helsinki, Vantaa, Kerava, Tuusula, Kirkkonummi, muut Uudenmaan kunnat voivat liittyä kevään 2020 aikana)
  - Keski-Suomen sairaanhoitopiiri sekä Etelä-Savo, Siun Sote, ja Vaasan sairaanhoitopiiri kilpailuttavat parhaillaan uutta järjestelmää. Käyttöönotto 2020-luvun alkupuolella.
  - UNA-konsortiossa 19 sairaanhoitopiiriä sekä muutamia kuntia (esim. Espoo). Ensimmäisten modulien pilotointi käytössä. Laajempi asiakas- ja potilastietojärjestelmähankinta suunnitteluvaiheessa.

- Kanta-palvelut yhdistävät eri asiakas- ja potilastietojärjestelmät ja mahdollistaa tiedon käytön siellä missä asiakas saa palveluja
  - Lääkemääräykset, potilastiedot ja jatkossa myös sosiaalihuollon asiakastiedot
  - Kansainvälisesti vertailtuna ainutlaatuinen kokonaisuus, jossa paljon hyödyntämätöntä potentiaalia. Tässä keskeistä on palveluita kehittävien organisaatioiden (THL ja KELA) hyvä yhteistyö SOTE-palveluita tuottavien organisaatioiden kanssa.

TIEDOLLA JOHTAMISTA JA KANSALLISTA SEURANTAA TUKEVAT ICT-RATKAISUT

- Suomessa pitkä historia valtakunnallisista SOTE-rekistereistä ja tilastoista (THL)
  - Luovat pohjan kansalliselle arvioinnille, ohjaukselle ja valvonnalle
  - Esim. KUVA-mittarit, jota käytetään alueiden arvioinnissa ja ohjauksessa

- Uudistamistarpeita kuitenkin paljon, joita suunniteltu tehtäväksi tällä hallituskaudella
  - Kattavuuden parantaminen (esim. sosiaalihuolto, yksityinen ja työterveys, ensihoito)
  - Ajantasaisuuden ja tiedon laadun parantaminen
  - Laatutiedot tärkeä kehitettävä alue, mutta nähtävä osana tätä isompaa kokonaisuutta

- Kuntien ja kuntayhtymien tietojohtamisessa isoja eroja
  - Tietojen yhdenmukaisuus heikkoa, vertailu vaikeaa
  - Tekniset ratkaisut pääosin organisaatiokohtaisia, päällekkäisiä ratkaisuja ja kehittämistoimia paljon

- SOTE:n uudistamisen kannalta keskeistä tietojohtamisen kehittäminen alueellisesti
  - Johtamiskäytäntöjen kehittäminen
  - Yhteiset tietomäärittelyt kriittistä vertailukelpoisuuden varmistamiseksi
  - Yhteistyö teknisissä ratkaisuissa toisi kustannustehokkuutta (SoteDigi / Vimana)

RAHOITUSKOKONAISUUS

- Kuntatalous on tiukalla, mutta samaan aikaan ICT:n uudistamistarpeet mittavia
  - edellisen hallituskauden arvio sote:n tietojärjestelmäuudistuksen kokonaiskustannuksista 2 - 3 mrd €
  - sote-uudistuksen viivästyminen heikentänyt kuntien mahdollisuuksia tehdä tarvittavia investointeja

- Edellisen hallituksen aikana varattua muutosrahoitusta (mom. 28.70.05) on suunniteltu käytettäväksi ICT-muutokseen
  - kolmevuotinen siirtomääräraha 2019 - 2021

- Kanta-palveluiden rahoitukseen ja sote:n digitalisaation ohjaukseen on varattu rahoitusta 9,9 miljoonaa € (mom. 33.01.25) v. 2020
  - rahoitus ollut laskeva viime vuosina 18 milj € -> 9 milj €
  - tarvittavaa rahoitusta on saatu osana HO-hankkeiden rahoitusta